



Monumentnummer*: 525323

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82913/9

Woonplaats* Delft
Gemeente* Delft
Provincie* Zuid-Holland

Locatiennaam Delft
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Delft
Sectie* F
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4347

Omschrijving**

Inleiding

"Villa Solheim", vrijstaand WOONHUIS met bijbehorende TUIN en ERAFSCHIEDING. De villa is gebouwd in 1932 in opdracht van de president-directeur van de Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek, Ir. W.H. van Leeuwen (1887-1960). Het ontwerp in de stijl van het Kubistisch Expressionisme is van architect A.H. Wegerif Gzn. (1888-1963). Van Leeuwen bewoonde voorheen een pand vlakbij het Agnetapark, dat in 1882 in opdracht van van zijn fabriek was aangelegd. In 1930 besloot hij een nieuw huis voor zichzelf te bouwen. Na een gezamenlijke studiereis van architect en opdrachtgever naar Zweden en Berlijn, ontwierp Wegerif een functionalistische villa. Het ontwerp werd slechts met moeite goedgekeurd door de Delftse Schoonheidscommissie, die sterk onder invloed van de ideeën van Granpré Molière stond. De architectuur van het huis wordt gekenmerkt door de vele in- en uitspringende kubische volumes en zorgvuldige detaillering van metselverbanden en aansluitingen van gevels en daken. Het interieur met specifieke kleurstellingen is ontstaan in nauwe samenwerking met de van oorsprong Noorse mevrouw Van Leeuwen-Issaachsen. De gebrandschilderde glas-inloodramen van de hand van kunstenaar Jaap Gidding (1887-1955) verbeelden verhalen uit de Scandinavische Edda-sagen. Bovendien zijn er Noorse symbolen in de glazen verwerkt, zoals fjorden, de poolster, de Noorse vlag, naast Nederlandse symbolen als koeien, molens en zeilschepen. In de rijk versierde schoorstenen zijn mozaïeken geplaatst met onder meer het huis Solheim ("zonnehuis") tegen de achtergrond van een zon. De vloeren van gewapende baksteen waren een noviteit in Nederland. De tuin, die nauwe samenhang vertoont met het huis, is aangelegd door tuinarchitect H. Roeters van Lennep (1889-1971). Het aan de zuidzijde later

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



toegevoegde tuindeel behoort niet tot deze oorspronkelijke aanleg en valt buiten de bescherming.

In WOII was de villa het hoofdkwartier van Delft en omstreken van de Duitse bezetter. Het pand is momenteel in bezit van de Stichting Delftsche Studenten Huisvesting en werd in 1986 verbouwd ten behoeve van de huisvesting van 24 studenten. De oorspronkelijke indeling is hierbij aangetast. Tegelijkertijd is de villa gerenoveerd, waarbij alle stalen kozijnen van de Delftse fabrikant Braat zijn vervangen door dubbel glas in aluminium kozijnen en de glas-in-loodramen zijn voorzien van voorzetramen.

Omschrijving

Villa Solheim is gelegen aan een bocht van de Ruys de Beerenbrouckstaat, op het punt waar de De Kempenaerstraat op deze straat uitkomt. Destijds lag de villa in een nog vrijwel onbebouwd gebied.

De villa bestaat uit een asymmetrische, samengestelde bouwmassa en is opgetrokken vanuit een samengestelde plattegrond, te omschrijven als een aaneenschakeling van kubische volumes van verschillende oppervlakte en hoogte, variërend van één bouwlaag tot drie bouwlagen. Het hoogste element wordt gevormd door het grote trappenhuis, dat ruim drie bouwlagen telt. Het trappenhuis vormt in de noordgevel de scheiding tussen het voormalige personeelsgedeelte en het woonhuis. De sobere, eenvoudige en gesloten noord- en oostgevel zijn gerelateerd aan het personeelsgedeelte; de veel rijker gedecoreerde en opener zuid- en westgevel behoren tot het woonhuis. Tussen de dienstvleugel en het woonhuis liggen op de begane grond de centrale hal en de eetkamer. Op de verdiepingen scheiden de grote slaapkamer en het atelier de woon- en dienstruimten van elkaar. De villa is opgetrokken uit een constructie van gewapend beton, met eveneens gewapende holle baksteen vloeren, gemaskeerd door gevels van zeer harde, goudgele baksteen, gemetseld in Noors verband, met verdiepte lintvoegen en zonder rollagen, hetgeen de horizontaliteit van de gevel versterkt. De (thans grotendeels vervangen) stalen ramen verschillen per volume van formaat en roedenverdeling. Symmetrische en asymmetrische verdelingen worden gevormd door een spel van horizontale en verticale roeden. Daarnaast zijn er vensters met glas-in-loodramen aangebracht met voorstelling uit de Noorse mythologie.

De platte daken zijn uitgevoerd met zwaar gedimensioneerde dubbele dakranden, met banden van geglazuurde tegels in blauw en oranje en een profilering met antracietkleurige loodgeglazuurde, ijzeraarden vormstenen. De evenzo gedetailleerde randen van het dakterras en het balkon zijn afgesloten met een grèsrand. Hierop waren oorspronkelijk stalen hekwerken bevestigd. De penanten zijn vervaardigd van glas-porceleinen granulaat: blauw voor de zuidgevel, groen voor de noordgevel en rood voor de terraskolom.

In de oorspronkelijke indeling zijn het personeelsgedeelte en het woonhuis scherp gescheiden, en beide voorzien van een eigen trap. Aan de dienstvleugel lag de dubbele garage. In het interieur zijn onder meer van belang de trap met mozaïeken in de aantreden, de hal met haard en glas-in-loodlichten, de halvloer met Noorse lei, meerdere haarden met door mozaïeken verrijkte schoorsteenmantels, een haard met rouge norvégienne (marmer) en eikenhout, de glas-in-loodramen, de lambrisering van de eetkamer met een zilverkleur verkregen door schoperen van gezandstraald hout met tin, de lambrisering in andere vertrekken en de kubistische plafonds, waarbij indirecte lichtbronnen worden toegepast.

De tuinaanleg wordt begrensd door een hekwerk naar ontwerp van Wegerif uit de bouwtijd. De tuin wordt gekenmerkt door een deels geometrische opzet die sterk gerelateerd is aan de architectuur van het huis. Een groot terras en een tuinpad van rode zandsteen maken deel uit van de tuin, waarin ook een waterloop met vierkante vijver, bekleed met ultramarijn glas-porcelijn is opgenomen. De vijver wordt gevoed via een waterspuwer onder het venster van de woonkamer. De tuin bestaat verder uit gazon en heeft veel bijzondere gewassen en boomsoorten, zoals een Noorse berk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Waardering

Villa Solheim met bijbehorende tuin en erfafscheiding is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

De villa heeft cultuurhistorische waarde als een bijzondere uitdrukking van representatieve woonhuisarchitectuur voor welgestelden uit het tweede kwart van de twintigste eeuw en vanwege de relatie met de geschiedenis van de Delftse Gist- en Spiritusfabriek.

De villa heeft architectuurhistorische waarde als een bijzonder voorbeeld van het Kubistisch Expressionisme, als representatief voorbeeld van een particulier woonhuis uit het oeuvre van de architect A.H. Wegerif en vanwege de kwaliteit van het ontwerp, het materiaalgebruik en de detaillering. De villa kent een sterke samenhang tussen in- en exterieur, en tussen het huis en de omringende tuinaanleg, die een goed voorbeeld vormt van moderne villatuinarchitectuur uit het tweede kwart van de twintigste eeuw.

De villa is tevens van belang vanwege de redelijke mate van gaafheid van ex- en interieur.

De villa heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de beeldbepalende ligging aan de Ruys de Beerenbrouckstraat en, in samenhang met tuin en erfafscheiding, de ruimtelijk-functionele en visuele relatie met de omringende bebouwing.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuin
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfafscheiding(D)	Hek
Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis(K)	Woonhuis